

<https://helda.helsinki.fi>

Syysseminaarin satoa : Kääntäjänkoulutuksen tila ja pöytäkirjat tulevaisuus keskusteluja yhteistyöstä ja työnjako

Hartama-Heinonen, Ritva

2019-04-11

Hartama-Heinonen , R , Holopainen , T , Ketola , A , Koskinen , K , Saalin , T & Tiittula , L
pöytäkirjat 2019 , ' Syysseminaarin satoa : Kääntäjänkoulutuksen tila ja tulevaisuus
yhteistyöstä ja työnjako ' , MikaEL Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumin
verkkojulkaisu , Vuosikerta. 12 , Sivut 140-154 . <
<https://sktl-fi-bin.directo.fi/@Bin/9cb8c2a1abf07cf5c395776c48c4eaaf/1560338013/application/pdf/1924567/MikaEL1>
>

<http://hdl.handle.net/10138/303096>

unspecified
publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Syysseminaarin satoa

Kääntäjänkoulutuksen tila ja tulevaisuus – keskusteluja yhteistyöstä ja työnjaosta

Ritva Hartama-Heinonen, Helsingin yliopisto
Tiina Holopainen, Turun yliopisto
Anne Ketola, Tampereen yliopisto
Kaisa Koskinen, Tampereen yliopisto
Tutta Saalin, Itä-Suomen yliopisto
Liisa Tiittula, Helsingin yliopisto

Abstract

This article is a report on the tenth Autumn Seminar of the Section for Teachers and Researchers of the Finnish Association of Translators and Interpreters, held at the University of Helsinki in August 2018. The overall theme chosen for this meeting was both the state-of-the-art and the future of translator education in Finland, with a specific focus on the questions of inter-university cooperation and division of labour. These topics are relevant for the translator and interpreter education at the Finnish universities due to education reforms and continuous restructuring measures, and were addressed in four thematic groups that concentrated on doctoral training, distance teaching and learning, profiling, and work practice. The invited theme-related presentations are described in the present article, including proposals for future cooperation that were put forth during the consequent group discussions.

Keywords: translator education, interpreter education, cooperation, doctoral training, distance teaching and learning, profiling, work practice

Asiasanat: kääntäjänkoulutus, tulkkikoulutus, yhteistyö, jatkokoulutus, etäopetus, profiloituminen, työharjoittelu

1 Johdanto

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton opettajien ja tutkijoiden jaosto (SKTL:n V jaosto) on järjestänyt opetukseen ja koulutukseen keskittyviä, teemoiltaan ja seminaaripaikkakunniltaan vaihtuvia syysseminareja vuodesta 2009 alkaen. Elokuussa 2018 Helsingin yliopistossa järjestetty seminaari oli näin ollen järjestyksessään jo kymmenes, joten sitä voi kutsua myös juhlaseminaariksi. Syysseminaariksi nimetyt, joskin kesän loppupuolella elokuussa pidettävät, tilaisuudet toimivat vastapainona tutkimukseen keskittyville huhtikuuisille Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumeille. Viides jaosto

tarjoaa siten kumpaakin jäsenryhmäänsä erityisesti palvelevan kokoontumismahdollisuuden, vaikka useimmat jaostolaiset tuntevat omikseen niin opettajan kuin tutkijan roolin ja tehtävän.

Vuoden 2018 syysseminaarin teemana oli ”Kääntäjänkoulutuksen tila ja tulevaisuus”. Teema ei itsessään ole mitenkään ainutlaatuinen, sillä samoja aihepiirejä on käsitelty paitsi syysseminaareissa, myös sivuttu useassa KäTu-symposiumissa (eri vuosien aiheista ks. <https://www.sktl.fi/liitto/jaostot/v-opettajat-ja-tutkijat/toiminta/katusymposiumien-ja-syysseminaa/>). Aihe on silti ajankohtainen, valitettavan ajankohtainen voisi lisätä, vuosikymmenestä riippumatta. ”Vain muutos on pysyvää”, kiteytti Kaisa Koskinen tilanteen puhuessaan maamme käänntieteen ja kääntäjänkoulutuksen käänteistä prof. Liisa Tiittulan juhlaseminaarissa lokakuussa 2018 (Mäntynen & Kinnunen 2018: 595–596).

Syysseminaarin ensimmäisenä osuutena oli aina tervetullut katsaus eri yliopistojen kääntäjänkoulutuksen tilanteeseen, katsausten esittäjinä Mari Pakkala-Weckström (Helsingin yliopisto), Minna Ruokonen (Itä-Suomen yliopisto / Joensuu), Anne Ketola (Tampereen yliopisto) ja Leena Salmi (Turun yliopisto); Vaasan yliopiston/Jyväskylän yliopiston tilanteesta saatiin kuulla Nestorin Siponkosken lähettämä lyhyt kirjallinen ilmoitus. Erityisen ajankohtainen muutos on varsinaisen kääntäjänkoulutuksen siirtäminen yliopistoissa pelkästään maisterivaiheeseen. Turussa tästä ratkaisusta on kokemusta jo syksystä 2014 lähtien, Helsingissä vastaava muutos tehtiin syksyllä 2017 ja Joensuussa syksyllä 2018 (poikkeuksena Joensuussa englannin kääntämisen opinnot, jotka aloitetaan edelleen kandidaattivaiheessa 2. opintovuoden syksyllä); Tampereella siirtyminen tapahtuu syksyllä 2019. Kääntäjänkoulutus on kokenut vuosien mittaan monenlaista muutosta ja myllerrystä, mutta nyt on yllättäen syntynyt jotain, joka yhdistää kieli-instituuttien alkuvaiheen ja mainitun maisterivaiheen: koulutuksen kaksivuotisuus.

Seminaarin jälkimmäisen osuuden muodostivat teemapajat. Seminaariin tulevilta tiedusteltiin etukäteen heitä kiinnostavia aiheita ja annettiin vaihtoehtoja. Tiedustelun perusteella valittiin neljä teemaa, joista kahta kerrallaan käsiteltiin rinnakkaisissa teemapajoissa. Jokaiselle teemalle pyydettiin oma teemavastaavansa, jonka tehtävänä oli valita oma näkökulmansa aiheeseen ja esitellä se teemapajaan osallistuville keskustelun pohjaksi:

Paja 1a Jatkokoulutusyhteistyö

Teemavastaavana Kaisa Koskinen (pj. Simo Määttä)

Paja 1b Etäopetusyhteistyö ja opetuksen digitalisaatiohankkeet

Teemavastaavina Anne Ketola ja Tutta Saalin (pj. Päivi Kuusi)

Paja 2a Yliopistojen mahdollinen työnjako ja profiloituminen

Teemavastaavana Liisa Tiittula (pj. Ritva Hartama-Heinonen)

Paja 2b Harjoittelupaikkayhteistyö

Teemavastaavana Tiina Holopainen (pj. Juha Eskelinen)

Tämän katsausartikkelin ovat kirjoittaneet teemavastaavat: luvun 2 kirjoittaja on Kaisa Koskinen, luvun 3 ovat kirjoittaneet Anne Ketola ja Tutta Saalin, luku 4 on Liisa Tiittu-

lan ja luku 5 Tiina Holopaisen kirjoittama. Kukin kirjoittaja käsittelee omassa artikkeliosuudessaan niitä näkökulmia, joita oli ottanut teemapajaesityksessään esille, ja niitä kysymyksiä ja ehdotuksia, joita heräsi esityksen jälkeisessä ryhmäkeskustelussa. Artikkelin luvut 1 ja 6 on kirjoittanut Ritva Hartama-Heinonen, joka on myös koonnut eri kirjoittajien tekstit katsaukseksi vuoden 2018 syyssseminaarin annista. Koska kaikki kirjoittajat ovat lukeneet toisten kirjoittajien osuudet ja halutessaan kommentoineet niitä, tämä raportti on hyvä osoitus juhlasyyssseminaarin aihepiiristä eli yhteistyön voimasta.

2 Kaisa Koskinen: Kansallinen jatkokoulutusyhteistyö

Jatkokoulutuksen alalla on suomalaisessa käännöstieteessä pitkät yhteistyön perinteet. Väitöskirjoja on tehty 1990-luvulta lähtien, ja keskeisinä yhteistyön synnyttäjinä ovat toimineet tutkijakoulu Langnetin erilaiset alaohjelmat. Nykytilanteessa Langnetin resurssointi on huomattavasti aiempaa vähäisempää, käännöstieteen professuurit ovat vähentyneet ja yliopistokohtainen tohtorikoulutus on siirtynyt yhä laaja-alaisempiin tohtori-ohjelmiin, joissa käännöstieteellinen sisältö ei ole keskiössä. Sen vuoksi oli ajankohtaista kokoontua pohtimaan yhteistyön esteitä, mutta myös mahdollisuuksia ja ideoita, jotka voisivat tukea tämän hetken väitöskirjantekijöitä ja heidän ohjaajiaan.

2.1 Lähtötilanne

Yhteistyötä tehdään kaiken aikaa eri tasoilla, kahdenvälisestä väitöskirjakohtaisesta ohjaus- ja tarkastusyhteistyöstä erilaisten vierailujen ja yhteisten tapahtumien järjestämiseen. Samalla se on yhä vahvemmin myös **kansainvälistä**: suomalaiset professorit toimivat kansainvälisten väitöskirjojen ohjaajina ja tarkastajina, ja tohtori-ohjelmat ovat mukana erilaisissa kansainvälisissä verkostoissa ja kesäkouluissa. V jaoston näkökulmasta luontevin toiminnan kehys on kuitenkin nimenomaan **kansallinen** yhteistyö kaikkien käännöstieteellisiä väitöskirjoja tuottavien yksiköiden kesken. Jatkokoulutusyhteistyö-teemapajassa pohdittiin sitä, millaiselle yhteistyölle siinä olisi tarvetta – tai olisiko.

2.2 Jatkonäkymiä

KäTu-symposiumi on V jaoston pysyvä suurponnistus. Se syntyi alun perin jatko-opiskelijoiden omasta aloitteesta ja ennen kaikkea jatko-opiskelijoiden tarpeisiin. KäTu on kuitenkin kehittynyt ja muovautunut myös vahvasti ammattikentän ja tutkijoiden vuoropuhelun suuntaan, ja jatko-opiskelijoiden rooli on vähentynyt. Samaan aikaan Langnetin käännöstieteellisen teemaryhmän toiminta on ohentunut symposiumien kyljessä järjestettäväksi teemapäiväksi. Näin ollaan tilanteessa, jossa käännöstieteellistä, maamme kaikille jatko-opiskelijoille suunnattua sisältöä tarjotaan vain kerran vuodessa. Se on aika vähän. Kun samaan aikaan yliopistoissa keskitytään geneerisiin taitoihin ja laaja-alaisiin opintoihin ja kun käännöstieteellinen perustutkinto siirtyy yhä enemmän

maisterivaiheeseen ja siten lyhenee, voidaan kysyä, missä tapahtuu **käännöstieteellinen** koulutus.

Teemapajassa tunnistettiin KäTun pysyvä arvo jatko-opiskelijoille ja toivottiin Langnetin roolin vahvistamista. Samalla tunnistettiin tarve luoda uusia käytäntöjä: KäTuun toivottiin mm. uusien jatko-opiskelijoiden esittelyä ja verkostoitumista. Tähän ajatukseen tartutaan jo seuraavan KäTun yhteydessä. Tampereella huhtikuussa 2019 toteutetaan uuden kansainvälisen ID-TS-tohtorinkoulutusverkoston kanssa yhteistyössä järjestettävä vahvistettu ja pidennetty verkostoitumista tukeva posterisessio, jossa näkyvyys suunnataan ennen kaikkea jatko-opiskelijoille mutta joka on avoin kaikille.

Käytännön hallinnolliset ja taloudelliset esteet ja pienen alan resurssipula – niin aikaa kuin tekijöitäkin on vähän – tunnistettiin hyvin, mutta samalla korostettiin käännöstieteen perinteisiä vahvuuksia eli vahvaa yhteistyön perinnettä, helposti lähestyttäviä professoreja ja kannustavaa ilmapiiriä. Niiden voimin toivottavasti saadaan piakkoin toteutettua myös muita esiin nousseita hyviä ideoita, kuten opettajien ja tutkijoiden jaoston syystapaamisen toteuttaminen toisinaan tutkijankoulutuspainotteisena, uusien ohjaajien mentorointi ja koulutus ja yhteisten kansainvälisten vieraiden kutsuminen. V jaoston toivottiin ottavan koordinoivan ja yhteen kokoavan roolin myös opettajien ja tutkijoiden jatkokoulutustehtävän tukemisessa, ja erityistehtäväksi sille visioitiin nimenomaan käännöstieteellisen osaamisen vaalimista.

3 Anne Ketola & Tutta Saalin: Etäopetusyhteistyö ja opetuksen digitalisaatiohankkeet

Verkossa tapahtuvaa opetusyhteistyötä käsittelevässä teemapajassa kuultiin alustuksena kahdesta viime vuosina järjestetystä yhteisopetushankkeesta.

3.1 Multimodaalisia käännöskysymyksiä verkkokurssina

Opetushankkeista ensimmäinen oli Tampereen yliopistossa syksyllä 2016 koordinoitu kansainvälinen verkkokurssi, jonka tavoitteena oli perehdyttää käännöstieteen opiskelijoita tulkitsemaan multimodaalisia tekstejä ammattimaisesti. Kurssi järjestettiin kokonaan verkossa, ja sen alustana toimi suljettu Google Community -yhteisö. Opetuskieleksi oli englanti, ja kurssi oli suunnattu käännöstieteen maisterivaiheen opiskelijoille ja vaihto-opiskelijoille. Kurssilla oli yhteensä 28 opiskelijaa Tampereen ja Helsingin yliopistoista. Kurssin 14 luennoitsijaa olivat multimodaalisen käännöstutkimuksen asiantuntijoita eri puolilta Eurooppaa. Kurssin tarkoituksena oli kerätä yhteen aihealueen osaavimmat asiantuntijat ja tarjota opiskelijoille ajankohtaiseen tutkimukseen perustuvaa, korkeatasoista opetusta.

Kurssilla oli multimodaalisiin käännöskysymyksiin liittyvä, viikoittain vaihtuva teema. Kukin luennoitsija valmisti teemastaan etukäteen nauhoitetun verkkoluennon ja oppimistehtävän sekä usein myös ylimääräistä oheismateriaalia kiinnostuneille. Kurssilla käsiteltiin muun muassa kuvituksen roolia lääketieteellisten tekstien ja mainosten kääntämisessä, kuvan ja sanan vuorovaikutusta sarjakuvien ja lasten kuvakirjojen

kääntämisessä, audiovisuaalisen kääntämisen (TV-tekstityksen, dubbauksen ja oopperatekstityksen) erityiskysymyksiä sekä saavutettavuuteen ja esteettömyyteen liittyvää kääntämistä, kuten kuvailutulkkauksia.

Kurssin oppimisfilosofia perustui tutkivan yhteisön (*community of inquiry*) periaatteelle: oppiminen tapahtui aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenten kanssa, toisten ajatuksia kommentoiden (Garrison 2009). Opettajan rooli oli ohjata kollektiivista ajatustenvaihtoa. Kurssilaiset saivat viikoittain oppimistehtävän, jonka perusteella he keskustelivat verkkoyhteisössä omissa 3–4 hengen pienryhmissään. Opiskelijoilla oli viisi päivää aikaa alustaa oppimistehtävä yhteisössä ja tämän jälkeen viikko aikaa keskustella tehtävistä ryhmänsä kanssa. Kurssilla oli myös vertaispalautejärjestelmä, jonka avulla opiskelijat arvioivat toistensa viikoittaista aktiivisuutta yhteisössä numeerisella arvosana-asteikolla 1–5. Kurssin lopputehtävänä oli kirjoittaa essee yhteisössä vaihdettujen ajatusten pohjalta. Kurssin arvosana muodostui vertaispalautteista ja loppuesseen arvosanasta.

Kurssin koordinaattorin Anne Ketolan omien havaintojen sekä opiskelijoiden antaman kurssin puoliväli- ja loppupalautteen perusteella osa kurssin järjestelyistä toimi hyvin ja osa vaatisi jatkokehittelyä. Google-yhteisö osoittautui ketteräksi ja toimivaksi kurssialustaksi. Sinne oli helppo liittyä, ja sitä oli näppärä käyttää myös älylaitteilla. Koordinaattorin vaikutelma oli, että viestintä sosiaalisen median sovelluksessa voi tuntua rennommalta kuin esimerkiksi Moodle-ympäristössä, ja näin voidaan madaltaa opiskelijan kynnystä osallistua keskusteluun. Opiskelijat antoivat paljon positiivista palautetta siitä, että kurssin aikataulus mahdollisti opiskelun joustavassa aikataulussa paikasta riippumatta.

Kehittämisen kohteina opiskelijapalautteissa mainittiin erityisesti vertaispalautejärjestelmä sekä kurssin työmäärä. Useat opiskelijat totesivat, että opiskelutovereiden suoriutumisen numeerinen arviointi tuntui epämiellyttävältä. Myös koordinaattori huomasi vertaispalautejärjestelmän puutteet kurssin aikana: vaikka arvioinnin tueksi oli tehty arvosanamatriisi, arviointi oli usein melko mielivaltaista ja vaati koordinaattorin tarkistuksen. Toinen paljon palautetta kerännyt seikka oli kurssin työmäärä, jota opiskelijat kuvailivat poikkeuksellisen suureksi. Huolellisen selvityksen perusteella työmäärä oli kuitenkin muiden maisteriopintojen kurssien kaltainen, josta voidaan mahdollisesti päätellä, että työmäärä voi tuntua tavallista suuremmalta silloin, kun opiskelija on itse vastuussa paitsi oppimistehtäviensä, myös luentojen kuuntelun aikataulutuksesta.

3.2 Etätulkkausten opetusta pilottihankkeena

Toinen teemapajassa esitelty yhteisopettajuuskokeilu oli syyslukukaudella 2015 Itä-Suomen yliopiston, Vaasan yliopiston ja Tampereen yliopiston järjestämä etätulkkausten pilottihanke. Pilotissa toteutettiin etäyhteydellä neljä tulkkauharjoitusta à 2 tuntia, joissa yhdellä kampuksella pidetyt esitelmät välitettiin etäyhteydellä reaaliajassa toisille kampuksille.

Luentojen lähtökielinä olivat englanti ja suomi, ja kukin osallistuva yliopisto räätälöi tulkkauharjoituksensa oman kurssinsa tavoitteisiin ja sisältöön sopiviksi. Tämä tarkoitti

taa, että harjoituksissa pystyttiin tulkkaamaan useaan kohdekieleen (suomi, ruotsi, englanti) ja tulkkausmenetelminä voitiin käyttää sekä simultaanitulkkausta että konsektiivitulkkausta.

Tutkimukset ovat osoittaneet, että etätulkkauksen poikkeaa tavanomaisesta tulkkauksesta muun muassa työn kuormittavuuden ja työolosuhteiden haasteiden osalta (esim. Moser-Mercer 2005; Roziner & Shlesinger 2010). Puhelintulkkausta koskeva empiirinen tutkimus antaa kuitenkin viitteitä, että tulkkiensa kokemaa stressiä, väsymystä ja laskennallista keskittymiskykyä voivat vähentyä koulutuksen ja käytettävien laitteiden laadun myötä (Ko 2006).

Pilotin tarkoituksena olikin testata, kuinka AC-videoneuvottelujärjestelmää voidaan hyödyntää opettaessa etätulkkausta ja samalla luoda opiskelijoille autenttinen harjoitelu-ympäristö, sillä videoneuvottelujen yleistyessä etätulkkauksen on houkutteleva vaihtoehto niin yksityisille kuin julkisille tulkkiensa palveluiden käyttäjille. Tulevaisuudessa nykyiset opiskelijat saavat siis todennäköisesti työtarjouksia, joissa tulkkaus tapahtuu muun muassa internetin kautta.

Kokeilun jälkeen opiskelijoille ja opettajille tehdyn kyselyn mukaan harjoitukset koettiin mielekkäiksi erityisesti niiden aitouden takia; etätulkkauksilanteet olivat todella aitoja ja osallistujat saivat tilaisuuden kokea niin etäyhteyksien tuomat edut kuin tekniset haasteetkin. Kokeilun etuna oli myös muun muassa opettajien työtaakan jakaminen yliopistojen välillä, sillä kukin koulutusyksikkö vastasi vuorollaan puheiden järjestämisestä.

Tulkkiensa koulutuksissa järjestetään paljon etätulkkauksen harjoituksia (ks. mm. Hildén ym. 2013; Blasco Mayor & Jimenez Ivars 2007; Diakonia-ammattikorkeakoulu 2018), mutta usean oppilaitoksen yhteisistä harjoituksista ei löydy ainakaan dokumentoitua tietoa. Tämän vuoksi Itä-Suomen yliopiston, Vaasan yliopiston ja Tampereen yliopiston yhteiset reaaliaikaiset etätulkkauksen harjoitukset ovat luultavasti ensimmäiset laatuaan, ainakin Suomessa. Opettajien kokemuksen ja saadun opiskelijapalautteen perusteella vastaavanlaisia harjoituksia kannattaa hyödyntää jatkossakin.

3.3 Opetusyhteistyössä potentiaalia

Pajassa käydyn keskustelun aikana kävi selväksi, että vaikka yhteisiä, verkkopohjaisia opetushankkeita on suomalaisessa kääntäjä- ja tulkkiensa koulutuksessa ollut harvakseltaan, niissä nähdään paljon potentiaalia. Kurssien pienet ryhmäkoot asettavat haasteita lähes kaikissa kääntäjä- ja tulkkiensa koulutusta tarjoavissa yliopistoissa. Keskustelun aikana nousi esille, että tulkkiensa opetuksen järjestäminen on kaikissa yliopistoissa vaikeaa, koska ryhmät ovat pieniä. Etäopetus korkeakoulujen välillä voisi olla yksi ratkaisu myös tähän pulmaan.

Keskustelua herättivät myös yhteiskurssien organisointiin liittyvät haasteet, muun muassa kysymykset siitä, kuka kantaisi päävastuun yhteisistä kursseista, kuinka mahdollisesti syntyviä kustannuksia jaettaisiin ja kuinka palautteenanto suuremmille verkkoryhmille järjestettäisiin. Keskustelun aikana ehdotettiin myös, että jos kokonai-

sen yhteisen kurssin suunnittelu on haastavaa, yliopistot voisivat tarjota myös yksittäisiä luentoja, jotka voisivat tallenteina tulla muidenkin käyttöön.

Eniten keskustelua herätti kuitenkin laajasti kannatusta saanut ajatus auktorisoidun kääntämisen opetuksen järjestämisestä verkossa. Tällä kurssilla sisältöjen tulisi joka tapauksessa olla mahdollisimman samankaltaiset kaikissa yliopistoissa. Teemapajan aikana mietittiin myös, että jos yhteisen verkkoluentokurssin järjestäminen vaatii taloudellista panostusta, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitosta voisi kysyä mahdollisuutta yhteistyöhön siten, että liitto sponsoroi vaikkapa luentopalkkioita vierailu- luennoitsijoille ja luotu opetusmateriaali annettaisiin myös liiton jäsenten käyttöön auktorisoidun kääntäjän kokeeseen valmistautumisen avuksi. Paikalla olleet auktorisoidun kääntämisen opettajat kertoivat vievänsä ajatusta eteenpäin.

4 Liisa Tiittula: Yliopistojen mahdollinen työnjako ja profiloituminen

Teemapajoista kolmannessa keskityttiin yliopistojen kääntäjänkoulutuksen profilointiin.

4.1 Profiloitumisen tavoitteita

Yliopistojen profiloitumisella tarkoitetaan vahvuus- ja painoalueiden määrittelyä ja kehittämistä (Aittola & Marttila 2010: 3). Yleisenä tavoitteena on supistuvien resurssien tarkoituksenmukainen jakaminen ja tuottavuuden lisääminen, millä tarkoitetaan enemmän opintosuorituksia ja julkaisuja sekä lisää kansainvälisyyttä. Yhteiskunnan kannalta profiloitumisessa on kuitenkin otettava huomioon koulutuksen tasapuolinen maantieteellinen saatavuus sekä toisaalta asiantuntemuksen tarve ja laajuus, esimerkiksi kääntämisen ja tulkkauksen alalla eri kielten tarve. Yksikköjen näkökulmasta voimavarojen vähäisyys lisää profiloitumisen tarvetta: Vähäisiä voimavaroja ei ole mielekästä jakaa kaikille mahdollisille alueille eikä osaamistakaan voi joka alalla olla. Sen sijaan yksiköt ja työntekijät voisivat keskittyä omille vahvuusalueilleen.

Profiloitumiskeskustelussa näyttäisi viime vuosina tapahtuneen diskurssin muutos, sillä kilpailuun kannustavan puheen sijasta korostetaan työnjakoa ja yhteistyötä. Myös erilaiset tieteen avoimuuteen tähtäävät toimet tukevat yhteistyötä,¹ kuten esimerkiksi opetuksen avaaminen muille kuin oman yliopiston opiskelijoille ja avoimen verkko-opetuksen järjestäminen.

Ammattikorkeakouluilla on oma vahva tulkkauksen koulutuksen profiili, mutta sitä ei nyt käsitelty. Keskustelusta rajattiin pois myös tutkimus, jossa profiloituminen voi toisaalta olla helpompaa mutta samalla ongelmallisempaa kuin opetuksessa. Vaikka opetus ja tutkimus yliopistoissa periaatteessa liittyvät olennaisesti toisiinsa, humanistinen tutkimus on tyypillisesti ollut yksilökeskeistä. Siten vahvakin tutkimus on yksittäisestä tutkijasta riippuvaista ja siirtyy hänen mukanaan työpaikasta toiseen.

¹ Ks. esim. UNIFI 2018.

4.2 Kääntäjäkoulutusten profiloituminen

Kääntäjänkoulutuksen selvimpiä profiloitumisen alueita näyttäisivät olevan kieliparit. Perinteisesti näissä on ollut vain vähän vaihtelua. Esimerkiksi englannin lisäksi ruotsi, saksa ja venäjä ovat olleet useissa ohjelmissa tarjolla, kun taas espanjaa ja italiaa on aiemmin tarjottu vain Turussa. Helsingin yliopiston koulutus uudistuksissa päätettiin tarjontaan ottaa kaikki kielet, jotka halusivat panostaa myös kääntäjänkoulutukseen, mikä merkitsi kielivalikoiman laajenemista 16:een. Vaikka avaus on merkittävä, on samalla todettava, että koulutus ei vieläkään vastaa yhteiskunnallista muutosta ja tarvetta, sillä eniten puhuttuja äidinkieliä kotimaisten kielten lisäksi ovat venäjän ja viron jälkeen arabia ja somali, joiden kääntäjiä ei Suomessa kouluteta. Vaasan yliopiston kielten koulutuksen siirryttyä Jyväskylään myös ruotsin tarjonta A-kielenä on uhkaavasti kaventunut.

Teemapajan keskustelussa esiin nousi suomen kielen asema. Vaikka suomi kuuluu kaikkien kääntäjien opintoihin, sen laajuus vaihtelee. Eroja on myös siinä, millaista suomen kielen taitoa opiskelijoilta edellytetään. Kun opiskelijoiksi tulee nykyistä enemmän maahanmuuttajia, myös kysymys A-työkielestä ja äidinkielestä saattaa olla ongelmallinen. Voi olla, että opiskelijan kieliparista kumpikaan kieli ei ole hänen äidinkiellensä – ja ylipäätään äidinkielen määrittely voi olla vaikeaa. Helsingissä ja Joensuussa on niillä kääntäjäopiskelijoilla, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, mahdollisuus suorittaa B-työkiellensä suomen opintoja Suomen kielen ja kulttuurin kursseina.

Kääntäjäkoulutuksessa profiloituminen näyttäisi kaiken kaikkiaan olevan melko vähäistä. Laaja-alaisuutta on yleisesti pidetty tärkeänä ja perusteltu sitä erityisesti ”pienissä” kielissä sillä, että niissä kääntäjällä on harvoin mahdollisuutta valita erikoisalaansa. Myös Opintopolku-portaalissa (ks. <https://opintopolku.fi>) kääntäjänkoulutusten kuvauksissa korostetaan laaja-alaisuutta. Yhteistä kuvauksissa on niin ikään monikielisen viestinnän, työelämäläheisyyden ja käännöstieteen painottaminen. Tulkkausta on myös kaikissa yliopistoissa; Helsingissä ja Tampereella painotetaan oikeustulkkausta. Turussa puolestaan aiemmin vahva konferenssitulkkauksen alue on heikentynyt resurssipulaan. Käännösteknologia on tärkeä osa kaikkea kääntäjäkoulutusta; Helsingissä se on oma opintosuuntansa, ja sen asemaa tukee konekääntämisen vahvuus kieliteknologian puolella, vaikka tämä ala kuuluu eri koulutusohjelmaan.

Kääntäjänkoulutuksen yliopistokohtaisista erityispiirteistä mainittiin muun muassa Tampereen yliopiston monikielisen viestinnän ja käännöstieteen maisterikoulutuksen luovien alojen kääntäminen erikoisalana sekä Turun yliopiston monikielisen käännösviestinnän tutkinto-ohjelman yrittäjyyteen valmentava koulutus. Itä-Suomen yliopistossa englannin kääntämistä tarjotaan jo kandidaattitasolla, kun muissa yliopistoissa kääntäjänkoulutus on siirtynyt maisteritasolle.

Teemapajassa käydyssä keskustelussa eri yliopistojen puheenvuoroissa näkyi, että yliopistot ja samalla kääntäjien koulutus ovat jatkuvassa muutoksessa. Helsingin yliopistossa siirryttiin syksyllä 2017 uusiin koulutusohjelmiin. Tampereella Tampere3-organisaatiouudistus oli syysseminaarin aikaan meneillään ja tiedekuntakin vielä avoin. Vaasan yliopistossa kääntäjänkoulutus päättyy vuonna 2020 eikä jatku kielten uudessa ympäristössä Jyväskylässä.

4.3 Työnjaon ja yhteistyön mahdollisuuksia

Kääntäjänkoulutuksen siirtyminen maisteriopintoihin luo uusia edellytyksiä työnjaolle. Koulutukseen voivat hakeutua myös muualla alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet, joten yksiköt voisivat keskittyä eri alueille. Profiloitumisessa voisi näin ottaa huomioon oman yliopiston profiloitumisen ja yhteiskunnallisen ympäristön. Maisteriopintoihin tulevilla on oltava jo hyvä kielitaito, heillä on kielitietoa, ja lisäksi heillä pitäisi olla paremmat opiskelu- ja tutkimusvalmiudet kuin yliopisto-opinnot vasta aloitavilla opiskelijoilla. Kääntämisen opintojen rajoittuminen maisteritutkinnon kahteen vuoteen merkitsee väistämättä valintoja ainakin opiskelijan näkökulmasta ja todennäköisesti myös kieliparin näkökulmasta, ainakin muissa kielissä kuin englannissa. Yhteistyö niin kielten kuin laitosten ja yliopistojen välillä on entistä tärkeämpää laaja-alaisuuden takaamiseksi ja sen varmistamiseksi, ettei koulutus supistu alueilla, joilla asiantuntemusta tarvitaan.

Hyvä esimerkki uudesta ja toimivasta yhteistyöstä on oikeustulkkauden erikoistumiskoulutus, jota suunnittelemassa olivat lähes kaikki tulkkausta opettavat korkeakoulut. Vuonna 2018 alkanutta koulutusta on toteuttamassa neljä korkeakoulua (SKTL 2018).

Teknologia tarjoaa uudenlaisia mahdollisuuksia monenlaiseen yhteistyöhön. Esimerkkejä verkkokursseista, joihin on osallistunut opettajia ja opiskelijoita useista yliopistoista, on Tampereen multimodaalisuuskurssi (ks. luku 3.1 edellä) ja yhdessä Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton kanssa järjestetty luentosarja Suomi kääntää – 100 vuotta käännettyä suomea (luennot saatavilla osoitteessa <https://www.sktl.fi/liitto/suomi-kaantaa-100-vuotta-kaannet/>). Verkkokurssit voidaan toteuttaa myös kansainvälisinä. Esimerkiksi Pablo Romero-Fresco piti Helsingin yliopiston kääntämisen opettajille ja Ylen tekstittäjille verkko-opetuksena sanelutekstityksen ('respeaking'-)kurssin, jota täydennettiin omilla työpajoilla.

Yhteistyötä voidaan tehdä myös ilman erikoistumista. Hyvänä esimerkkinä tästä on kääntämisen ja tulkkauden opetusmenetelmävaranto.² Tällä saralla päätettiin jatkaa ja voimistaa yhteistyötä. Erityisesti keskusteltiin auktorisoidusta kääntämisestä ja graduaiheista tiedottamisesta. Yhteistyötä voitaisiin tehdä myös kielissä, joissa on vähän voimavaroja.

5 Tiina Holopainen: Yhteistyö työharjoittelupaikkajärjestelmän luomiseksi

Kääntäjien ja tulkkien koulutukseen sisältyy Suomessa työharjoittelu joko pakollisena tai valinnaisena suorituksena. Tutkintoon hyväksytyyn työharjoittelun määrä ja pituudet vaihtelevat koulutusohjelmasta toiseen, ja harjoittelun tavoitteita ja sisältöjä kuvataan opetusohjelmissa hieman eri tavoin (ks. DIAK 2018; HY 2018; TaY 2018; TY 2018; UEF 2018). Yhteistä työharjoittelun yleisille tavoitteille voitaneen kuitenkin katsoa olevan, että opiskelija toimii työtehtävissä, joissa hän voi soveltaa käänösviestinnän –

² Ks. tarkemmin Kuusi, Rautiainen & Ruokonen 2016 ja <https://www.sktl.fi/liitto/jaostot/v-opettajat-ja-tutkijat/toiminta/kaantamisen-ja-tulkkauden-opetu/>.

kääntämisen tai tulkkauksen – opinnoissa oppimaansa ja hankkia itselleen alan työelämäkokemusta.

5.1 Nykykäytänteistä yhteisiksi käytänteiksi?

Yliopistojen ja korkeakoulujen sivustoilla on yleisiä työharjoitteluun liittyviä ohjeita (ks. esim. TY:n Rekry 2018). Lisäksi on alakohtaisia ohjeita, joista hyvänä esimerkkinä DIAKin asioimis- ja viittomakielen tulkkien työharjoittelua koskeva yksityiskohtainen ohjeistus (ks. DIAK 2018). Koska työharjoittelun asema käänösivistinnän eri koulutusohjelmissa vaihtelee, ei ohjeistusten ole tarkoituksenmukaistakaan olla valtakunnallisesti kauttaaltaan yhtenevät. Syysseminaarin neljännessä teemapajassa keskusteltiin siitä, millaisista asioista olisi kenties silti aiheellista sopia yhteisesti, jotta työharjoittelua voitaisiin kehittää systemaattisesti osana kääntäjä- ja tulkkipäätystä niin yksittäisissä koulutusohjelmissa kuin valtakunnallisestikin.

Keskustelun pohjaksi oli hahmoteltu työharjoitteluun liittyviä keskeisiä osa-alueita, joita ovat (1) työharjoittelun asema opetusohjelmassa ja (2) vastuusuhteet, (3) mahdolliset yhteistyötahot ja harjoittelupaikat sekä (4) yhteistyösuhteiden hankkiminen ja harjoittelujärjestelmän ylläpito. Osa-alueet on koottu taulukkoon 1:

Taulukko 1: Työharjoittelussa keskeisiä seikkoja

Asema opetusohjelmassa	<ul style="list-style-type: none"> – opintojen vaihe – opintopistemäärä – pakollisuus/valinnaisuus – yliopiston tarjoama harjoitteluraha – harjoittelun yleiset tavoitteet ja sisältö – pituus tai laajuus suhteessa opintopisteisiin – yksilö-/ryhmätö
Vastuusuhteet	<ul style="list-style-type: none"> – opiskelijan/koulutusohjelman hankkima harjoittelupaikka – laitoksen teknisten resurssien hyödyntäminen – ohjaus – laadunvalvonta – raportointi – arviointi – sopijaosapuolet
Yhteistyötahot ja harjoittelupaikat	<ul style="list-style-type: none"> – kaupalliset/julkiset/voittoa tavoittelemattomat järjestöt – paikalliset, kansalliset, kansainväliset – mahdolliset tehtäväprofiilit – ohjauksen määrä ja laatu – muut ehdot (aika-/suoritepalkkaisuus/ei rahallista korvausta; vastuu sivukulujen maksamisesta; työajat) – harjoittelusopimuksen laatiminen
Yhteistyösuhteiden ja harjoittelujärjestelmän ylläpito	<ul style="list-style-type: none"> – miten lähestyä mahdollisia yhteistyötahoja – miten vastata tiedusteluihin – miten ylläpitää yhteistyösuhteita – miten rakentaa ja hallinnoida koulutusohjelmakohtaista/valtakunnallista järjestelmää

Taulukossa esitettyä runkoa voi tarvittaessa käyttää apuna koulutusohjelman oman harjoittelupaikkajärjestelmän suunnitteluun ja kehittämiseen. Kuten edellä jo todettiin, monista osakysymyksistä ei ole tarpeen sopia yhteisesti: esim. työharjoittelun laajuus sekä pakollisuus tai vapaaehtoisuus määräytyvät pitkälti harjoittelun asemasta kussakin koulutusohjelmassa. Joitakin yhteistyön alueita kuitenkin löydettiin.

5.2 Mahdollisia yhteisiä suuntaviivoja

Yhdenmukaisten ohjeiden katsottiin voivan parantaa opiskelijoiden oikeuksien tasa-puolista toteutumista. Keskeisinä asioina mainittiin harjoittelijan ohjaus, palkkaus ja muut harjoittelusopimukseen liittyvät kysymykset. Harjoittelusta mahdollisesti maksettavan normaalia alemman palkan katsottiin olevan perusteltu siinä tapauksessa, että harjoittelijalle annetaan ohjausta ja palautetta. Huomioon otettavina lisänäkökohtina pidettiin työtehtävissä toimivien ammattilaisten etuja: harjoittelujärjestelmän ei tule aiheuttaa epätervettä hintakilpailua eikä suosia opiskelijoiden palkkaamista ammattilaisten asemasta. Myös raportointi- ja arviointikäytäntöjen jakaminen voisi olla hyödyllistä. Teemapajan tavoitetta ajatellen akuutimpana yhteistyön osa-alueena pidettiin yhteis-suhteiden ja harjoittelujärjestelmän ylläpitoon liittyviä kysymyksiä.

Seuraavassa esitetään muita keskusteluun nousseita yksittäisiä huomioon otettavia seikkoja.

Potentiaalisia yhteistyötahoja lähestyttäessä on korostettava **harjoitteluyhteistyön vastavuoroista hyötyä**: opiskelijat kartuttavat työelämätaitojaan ja välittävät työelämäkokemuksiaan yliopistolle, ja työnantajille avautuu puolestaan ikkuna valmistuvien osaamisen tasoon sekä alan tutkimukseen. **Harjoittelupaikkojen tehtäväprofiilin määrittely** on hyvä jättää mahdollisimman väljäksi; korkeintaan voidaan esimerkein rajata pois, millaisia tehtäväprofiileja ei hyväksytä käänösviestinnän alan työharjoitteluksi. Yhtenä esimerkkinä työharjoitteluksi kelpaamattomasta työstä mainittiin toimiminen kaupan kassanhoitajana, vaikka työssä käyttäisi äidinkielen lisäksi muitakin kieliä. Freelancer-työ katsottiin voitavan hyväksyä harjoitteluksi. Freelancer-harjoittelusta raportoidaan **työpäiväkirjassa**, jossa opiskelija reflektoi oppimaansa ja sitoo harjoittelua myös opetussisältöihin. Edelleen keskustelussa tuli esiin huoli siitä, että **potentiaalisten harjoittelupaikkojen valtakunnallinen lista** saattaisi aiheuttaa koh-tuutonta hakupainetta kyseisiin paikkoihin. Lisäksi kunkin koulutuslaitoksen on pyrit-tävä huolehtimaan siitä, että yrityksiltä ja muilta tahoilta tulevat käänösviestinnän alan **harjoittelijoita koskevat tiedustelut** ohjautuisivat oikeaan osoitteeseen eli käänösalan kouluttajille ja opiskelijoille eivätkä esimerkiksi filologeille.

Yhteisistä ohjeista sopiminen saatiin teemapajassa luonnollisesti vasta alkuun. Keskustelun lopputuloksena asetettiin tavoitteeksi, että SKTL:n sivuille laadittaisiin työharjoittelua koskevat ohjeet kolmelle eri kohderyhmälle: kouluttajille, potentiaalisille harjoittelupaikkojen tarjoajille sekä harjoittelupaikkoja hakeville opiskelijoille, joista kahdelle jälkimmäiselle ryhmälle suunnatut ohjeet olisivat julkisia, ja kouluttajille suunnattuja ylläpidettäisiin jäsensivuilla. Myös listaa mahdollisista työharjoittelupaikoista voisi pitää yllä SKTL:n sivuilla, mikäli sellainen katsotaan järkeväksi.

6 Lopuksi

Kuten teemapajaesitykset ja niistä virinnyt keskustelu osoittavat, tarvetta ja halua yhteistyöhön on, ja on myös alueita, joilla yhteistyö on mahdollista ja toivottuakin. Kääntäjä- ja tulkkipolttajien yhteistyön perinteillä on tässä myönteisyydessä oma osansa, eikä saman alan koulutuksen tarjoamisen katsota synnyttävän eri kääntäjänkoulutusyksiköiden välille kilpailutilannetta. Päinvastoin pyritään tunnistamaan oma profiili ja omat vahvuudet ja hakemaan lisäksi yhteistyömahdollisuuksia ja siten synergiaa. Taustalla näyttää olevan myös selvää realismia: resurssien vähetessä tunnustetaan naapuriavun ja vastavuoroisuuden hyödyt.

Esille otetuista yhteistyömahdollisuuksista osa on jatkoa jo aiemmille yhteistyökuvioille. Osan toteuttamista taas on ehditty aloittaa jo syksyn 2018 aikana: jatko-opiskelijoiden verkostoitumista edistetään KäTu2019-symposiumin yhteydessä (luku 2.2) ja auktorisoidun kääntämisen verkko-opetuksen mahdollisuuksia (luvut 3.3 ja 4.3) on selvitetty Opetushallituksen marraskuussa 2018 järjestämässä tilaisuudessa, ja selvitystyö jatkuu keväällä 2019, samoin harjoitteluyhteistyön ohjeistuksen selvittämistä (luku 5.2) on tarkoitus jatkaa. Osa ehdotuksista on puolestaan jäänyt odottamaan tulevia toteuttajiaan, mutta kehitystarpeet on joka tapauksessa tunnistettu.

Opettajien ja tutkijoiden jaoston syysseminaari vaikuttaa näin ollen taas kerran osoittaneen tarpeellisuutensa. Se tarjoaa yhteistyöfoorumia, jolla alan kouluttajat voivat keskustella koulutusalan tilanteesta ja kehityssuunnista sekä keskittyä päivänpolttaviin mutta myös vähemmän akuutteihin kysymyksiin. Tärkeintä seminaareissa on tietenkin kollegoiden tapaaminen ja verkostoituminen.

Lähteet

Aittola, Helena & Liisa Marttila (toim.) 2010. *Yliopistojen rakenteellinen kehittäminen, akateemiset yhteisöt ja muutos. RAKE-yhteishankkeen (2008–2009) loppuraportti*. Opetusministeriön julkaisuja 2010:5. Saatavissa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75624/opm05.pdf> [viitattu 29.11.2018].

Blasco Mayor, Maria J. & Amparo Jimenez Ivars 2007. E-Learning for interpreting. *Babel* 53:4, 292–302.

DIAK 2018.

- Harjoittelu tulkkausala. Saatavissa: <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/harjoittelu/tulkkausala/> [viitattu 31.10.2018].

Diakonia-ammattikorkeakoulu 2018. *Tulkki (AMK), asioimistulkkaus*. Saatavissa: <https://www.diak.fi/hakeminen/koulutukset/amk/tulkki-asioimistulkkaus> [viitattu 13.11.2018].

Garrison, D. Randy 2009. Communities of inquiry in online learning. Teoksessa: Patricia L. Rogers, Gary A. Berg, Judith V. Boettcher, Caroline Howard, Lorraine Justice & Karen D. Schenk (eds) *Encyclopedia of distance learning*. 2nd ed. Hershey: IGI Global, 352–355.

Hildén, Tuija, Soile Mäkiranta & Ekaterina Tsavro 2013. The Experience of Digital Learning Solutions in Training of Public Service Interpreters in Finland. Teoksessa: Cecilia Wadensjö (ed.) *Training the Trainers: Nordic Seminar on Interpreter Education* (Utbildning av utbildare: Nordiskt möte om tolkutbildning). Stockholm: Tolk- och översättarinstitutet, 50–53.

HY 2018.

- Helsingin yliopiston harjoittelusivusto. Saatavissa:

<https://guide.student.helsinki.fi/fi/harjoittelu> [viitattu 9.11.2018].

- Kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelma. Työharjoittelu-opintopaketti. Saatavissa: <https://weboodi.helsinki.fi/hy/opetushaku/haku.html> > TRA-Y317 [viitattu 1.1.2019].

Ko, Leong 2006. The need for long-term empirical studies in remote interpreting research: A case study of telephone interpreting. *Linguistica Antverpiensia. New Series – Themes in Translation Studies*, 0(5), 325–228. Saatavissa: <https://lans-tts.uantwerpen.be/index.php/LANS-TTS/article/view/167> [viitattu 13.11.2018].

Kuusi, Päivi, Anne Rautiainen & Minna Ruokonen 2016. Vertaistuesta virtaa opetukseen: Kääntämisen ja tulkkauksen opetusmenetelmävaranto monimuotoyhteisönä. *MikaEL – Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumin verkkojulkaisu* 9, 33–52. Toim. Ritva Hartama-Heinonen, Marja Kivilehto & Minna Ruokonen. Saatavissa: <https://www.sktl.fi/liitto/seminaarit/mikael-verkkojulkaisu/arkisto-archive/vol-9-2016/> [viitattu 10.1.2019].

Moser-Mercer, Barbara 2005. Remote Interpreting: Issues of Multi-Sensory Integration in a Multilingual Task. *Meta* 50:2, 727–738.

Mäntynen, Anne & Tuija Kinnunen 2018. Avarammille aloille – rajatta ja esteettä. Professori Liisa Tiittulan juhlaseminaari. *Virittäjä* 122: 593–598.

Roziner, Ilian & Miriam Shlesinger 2010. Much ado about something remote: Stress and performance in remote interpreting. *International Journal of Research & Practice in Interpreting* 12:2, 214–247.

SKTL = Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto 2018. Oikeustulkkauksen erikoistumiskoulutus alkoi. Saatavissa: <https://www.sktl.fi/?x18668=1692530> [viitattu 29.11.2018].

TaY 2018.

- Monikielisen viestinnän ja käännöstieteen opinto-opas: Työ- ja tutkimusharjoittelu. Saatavissa: <https://www10.uta.fi/opas/opintopaketti.htm?rid=15516&idx=2&uiLang=fi&lang=fi&lvv=2018> [viitattu 5.11.2018].

- Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden harjoittelu. Saatavissa:

<https://www2.uta.fi/opiskelunopas/opintojen-aikana/harjoittelu/viestintatieteiden-tiedekunnan-harjoittelukaytannot/kieli-kaannos-ja> [viitattu 5.11.2018].

TY 2018.

- Turun yliopiston monikielisen käännösviestinnän opinto-opas: Työharjoittelu. Saatavissa: <https://opas.peppi.utu.fi/fi/opintopaketti/K%20C3%84YH2041/5501> [viitattu 4.11.2018].

- Humanistinen tiedekunta. Harjoittelu osana opintoja. Saatavilla Turun yliopiston intranetistä. [Luettu 4.11.2018.]

TY:n Rekry 2018.

- Turun yliopiston rekrytointipalvelut. Harjoittelu. Saatavilla Turun yliopiston intranetistä. [Luettu 4.11.2018.]

UEF 2018.

- Asiantuntijuutta kehittävä työharjoittelu. Saatavissa:

<https://weboodi.uef.fi/weboodi/opintjakstied.jsp?OpinKohd=58496526&haettuOpas=-1> [viitattu 5.11.2018].

- Työelämään suuntaavat opinnot. Saatavissa:

<https://weboodi.uef.fi/weboodi/opintjakstied.jsp?OpinKohd=41206832&haettuOpas=-1> [viitattu 5.11.2018].

- Käännös- ja tulkkaustoimeksiannot (englanti). Saatavissa:

<https://weboodi.uef.fi/weboodi/opintjakstied.jsp?OpinKohd=28548566&haettuOpas=-1> [viitattu 5.11.2018].

UNIFI 2018. Avoin tiede ja data. Toimenpideohjelma suomalaiselle tiedeyhteisölle. Saatavissa: <http://www.unifi.fi/wp-content/uploads/2018/05/Liite-3.pdf> [viitattu 29.11.2018].

Kirjoittajat

Ritva Hartama-Heinonen toimii ruotsin kielen (kääntämisen ja tulkkauksen) yliopistonlehtorina Helsingin yliopistossa. Hän opettaa ammatti- ja erikoisalakääntämistä ja tulkkausta ja luennoi erityisesti kääntämisen semiotiikasta sekä ohjaa opinnäytteitä. Hän on toiminut Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton opettajien ja tutkijoiden jaoston puheenjohtajana vuodesta 2016. Sähköpostiosoite: ritva.hartama-heinonen (at) helsinki.fi

Tiina Holopainen toimii monikielisen käännösviestinnän yliopisto-opettajana Turun yliopistossa. Hän opettaa audiovisuaalista kääntämistä, käännösviestinnän käytännön perusteita, työelämäkursseja sekä saksa-suomi EU-kääntämistä. Hänen tehtäviinsä sisältyy myös sidosryhmäyhteistyötä. Sähköpostiosoite: tiina.holopainen (at) utu.fi

Anne Ketola toimii tällä hetkellä englannin kääntämisen lehtorina Tampereen yliopistossa. Hänen tutkimuksensa käsittelee multimodaalisuuteen liittyviä kääntämisen kysymyksiä. Hän toimii V jaoston yhteyshenkilönä Tampereen yliopistossa. Sähköposti: anne.ketola (at) tuni.fi

Kaisa Koskinen toimii käännöstieteen professorina Tampereen yliopistossa. Hän on ohjannut useita väitöskirjoja, kehittänyt tutkijakoulutusta Tampereen ja Itä-Suomen yliopistoissa ja toiminut valtakunnallisen tutkijakoulutusverkosto Langnetissa johtoryhmässä ja käännöstieteen ryhmän vetäjänä (2012–2015). Erilaiset kansainväliset väitöskirjaprosesseihin liittyvät tehtävät ovat tuoneet lisäperspektiiviä ohjaustyöhön. Hän on myös uuden, vuonna 2017 käynnistyneen kansainvälisen ID-TS-verkoston sihteeri. Sähköpostiosoite: kaisa.koskinen (at) tuni.fi

Tutta Saalin toimii yliopisto-opettajana (kääntäminen ja tulkkaus) Itä-Suomen yliopistossa. Hän vastaa tulkkauksen erikoistumisopinnoista käännöstieteen oppiaineessa ja opettaa kääntä-

mistä ruotsin oppiaineessa. Tämän lisäksi hän opettaa kääntämisen opiskelijoille markkinointia ja yritystoimintaa Työelämätaidot-kurssilla.

Sähköpostiosoite: [tutta.saalin \(at\) uef.fi](mailto:tutta.saalin@uef.fi)

Liisa Tiittula on Helsingin yliopiston saksan kääntämisen emeritaprofessori syksystä 2018 lähtien, johon saakka hän toimi muun muassa kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelman johtajana ja käännöstieteen tieteenalavastaavana. Kääntämisen ja käännöstieteellisen opetuksen lisäksi hän on koordinoinut alan tutkimusta TraST-tutkijayhteisön (Translation Studies and Terminology) johtajana. Ennen siirtymistään Helsinkiin hän toimi pitkään Tampereen yliopiston saksan kääntämisen professorina.

Sähköpostiosoite: [liisa.tiittula \(at\) helsinki.fi](mailto:liisa.tiittula@helsinki.fi)